

ȘCOALA POPORALĂ

organu pedag.-didacticu alu revniunei invetatoriloru rom. gr. cat. din giurulul Gherlei.

Apare odatu in septamiana, joia.

Prețulu de abonamintu:

Pe 1 anu 3 fl. = 6 cor.

Pe 1/2 anu 1 fl. 50 cr. = 3 cor.

Pentru stramutale:

Pe anu 10 fr. — 1/2 anu 5 fr.

Scrisori nefraucate nu se primesch, manuserisele nu se retramitu.

Editoru și proprietariu

COMITETUL CENTR.

— 14 —

Redactoru raspundatoru

ILARIU BOROȘ.

Prețulu inserțiuniloru: o

seriu garmond, 1 datu 8 cr.

a 2 ora 6 cr., a 3 ora 4 cr.

și de fil care publicatiune

30 cr. umbru.

Scrisorile suntu de a se adresa

la redactiune, er abonamenciele

la comitetulu centralu

in Gherla (Szamosujvar).

Ce se facu invetatoriulu ca se inainteze in cultura?

4. *Prin Conversariu cu omeni inteligenti.* Este forte de recomandat u acestu conversariu din mai multe puncte de vedere. Se intrebe de cunoscuti mersulu unor lucruri de școlu, unele sfaturi etc. Pentru accesta insu invetatoriulu se nu fie unu omu maretu. ci se vorbescu ori și cu care poporanu, căci prin accestu-si va castiga iubirea și increderea natiiei.

5. *Prin corectarea altoru școle.* Mulți invetatori tineri aluneca și perd u calea cea adevarata și numai asa vor u apuca pre calea perduta. dacă vor u cerceta și alte școle și pre alti invetatori cu praxa. Prin accesta invetatoriulu și-ar putea castiga cunoștințe despre purcederea, despre tactica ce o urmeza invetatoriulu cu privire la invetamintu și disciplina. tot odatu face cunoștința cu diferiti invetatori și alti omeni inteligenti.

6. *Reuniriile invetatoresci.* Unu lucru mare s'a facutu, la invetatorii noștrii inca au patruns u, *spiritulu de asociari.*

In urma har domnului sau facutu și la noi mai multe

niuni învătătoresci. Adunările acestorū reunini am doi
sē fiē cercetate de toți invătătorii și nunumai de cătră mem-
brii. Pentru bună starea orī cărei reunini membrii trēbue
sē plătescā regulatū taxele. Despre aceste reunini ar' fi
multe de disū.

7. *Purtarea în societate.* Învățătorilū trēbue sē fiā unulū
dintre cei mai soșiali ōmeni. Acesta o reclamā statulū sēu.
Nu este destulū numai sciință ci și o manierā plăcutā și
atrăgătorīā, pentrucā astăzi lumea mai multū te judecā du-
pre manierā. Unū omū fără culturā socialā nu pōte fi nici
când invătătorilū de trēbā, ci numai unū misantropū, unū
omū semī selbaticū. Priviți la unū astfelū de invătătorilū,
elū ureșce pre toți streinit și inteligenții și sē fereșce de
a sē întâlni cu ei. Unū lucru ce caracterisēzā multū pre
invătătorilū este *buna curvință, și moralitateā.* Înbrăcatū mo-
destū, insē curatū dar sē nū fiā măretū, înțenatū, supără-
ciosū și ambițiosū preste măsurā. Numai în case cinstite și
cu nume bunū sē-și cerce intrare. (*În ședători a merge este
lucrulū celū mai suspiciōsū, deșositorilū și rușinosū*). În gene-
ralū, invătătorilū sē sē șcie purta, totdeuna și în totū lo-
culū așa, ca sē nu-'lū timbrezē de unū omū necultū.

8. *S' fiā omū conșciențiosū.* Bunulū Ddēū ca sē avemū
unū jude mai de aprōpe ne-a pusū în peptū unū judecātorilū
dreptū, care ne spune dēcā am făcutū conformū datorinței,
conformū chemārei. Unū invătătorilū conșciențiosū nici cândū
nu va fi leneșū saū necultū. Sē vedemū neșce versuri, cari
conținū în sine fōrte multū, ale neuitatului poetū Andreiū
Murēșanū :

• Rugina moștenitā rămāc-le povață,
L'a iadului prepastii pōgōrē-sē de vii ;
O mōrte necurmatā sē pascā, alorū vieță,
Cutremurū, spaimā, grozā, ajungā așa fil ?

La carl conștiința, acea frumoasă flóre,
Têmpită prin pécate, nu mișcă vre-unu suspinũ;
Trăesce ca și vita, ce pasce până móre,
Rođendũ prea desũ la erburĩ, ce ținũ ascunsũ veninũ.

Deci se ne ferimũ frațilorũ, ca se nu ne sune și noué
acesta imputare.

9. *Sã fiã omũ foarte activũ.* Tóte cele sus đise nu se potũ
face fãrã activitate. Devisa învêțatoriului se fiã: «activi-
tate, frățietate și punctualitate». Se nu ne tememũ nici
când de lucru, căci lucrulũ tóte le învinge! Învêțatoriulũ
trebue se facã mai multũ de câtũ e dëtorĩu se facã.

10. *Sã nu se rușineze a primũ sfaturi bune ori și dela
cine.* Mulți învêțatori dacã mergũ în comunã, apoi așa suntũ
de mãreți, încãtũ nici nu voescũ a vorbi fãrã cu vre-o
2-3 ómeni mai aleși. Apoi cândũ le vorbește, ca se arete,
cã elũ e învêțatũ, așa le vorbește de pre sus și în pro-
verbie, încãtũ nici unulũ nu-lũ pricepe. Astũfeliũ de purtare
este fórté de incunjuratũ, (asemenea pretinia cu prea mulți).
Învêțatoriulũ așa se se șcie acomoda dupã omũ, ca dela
hã care se învețã ceva. Delã poporũ se culégã poesiile,
adeca musa poporalã.

Încheiũ cu cuvintele: «Dêc bunulũ Dumnedëũ, ca și
învêțatorii romãni se fiã toți ómeni culți și morali și toțũ
aseminea se facã și cu poporulũ nostrũ!»

Ioanũ Ștefanũ Pavelea.

Psihologia aplicată.

(Din studiile asupra individualităţii elevilor.)

Caracterizarea elevului Georgescu Nicolae, din clasa a III. primară.

De obicei este blând, cându se întimplă însă de să ceartă cu vre-un concolariu devine rău, nici odată însă crud. Răsunarea la dănsul nu există de câtă doară în primele momente după certă, cându pôte deveni chiaru şi violentu: îndată însă se întorce şi se împacă cu acelu cu care se certasă. Dar, pre lângă acestu viciu, îi lipseşte încă elevului meu şi o calitate forte preţiosă pentru un om de caracteru şi de convingeri, îi lipsesce intransigenţa, dănsul schimbă repede opiniunile, lucru negreşitu bunu atunci cându opiniunile sunt rele şi greşite; dar presupunem că e vorba de un om deplin formatu, cu judecată sănătosoă — căci între alte acesta urmărimu noi în scôlă pentru fie-care elevu — unu omu în mintea căruia să nu se formeze convingeri greşite. În acestu casu lesne este de înţelesu câtă de preţiosu lucru e să fie cine-va intransigentu, să nu se schimbe după cumu îi dicteză interese meschine ori ambiţiuni deşerte şi condemnabile. În relaţiunile sale cu ceilalţi concolari e mai multu arătosu de câtu împăciutoru şi din nenorocire e camu invidiosu. Acestă patimă o citeşci nu numai din ochii lui în anumite momente, daru o manifestă chiaru prin uritulu obiceiū de a piri. E ambiţiosu şi vanitosu, ba chiaru atâtu de vanitos în câtu mi s-a părutu că aru tinde a deveni un tip de parvenitu. Apropoş de asta amu unu faptu de totă nostimada, o păcălălă ce 'mi-a trasu acestu băiatu, păcălălă pentru care însă nu-lu feliçitu şi pre care mă grăbescu a o desaproba a priori. Voiamu să-I cunoscū familia şi, prin mijlocirea unei visite, să capătu imformaţiunile de caru credeamū că amu nevoie. Îlu întrebū daru: — Georgescule, ce este tatălu tēu? — Funcţionarū la căile ferate 'mī răspunde. — Şi unde şedeţi? — Pe calea Victoriei. După acēsta, scriu părintelū sēu, rugāndu-lū să-mī permită a'i face o visită, hotărescū o séră cândū să mă ducū — căci Ńiua Ńicea, că tatălu sēu nu este acasă — şi plecū im-

Psichologia aplicată.

(Din studiile asupra individualităţii elevilor.)

Caracterizarea elevului Georgescu Nicolae, din clasa a III primară.

De obicei este blând, cându se întimplă însă de să ceartă cu vre-un conscolariu devine rău, nici odată însă crud. Răsunarea la dănsul nu există de câtă doară în primele momente după certă, cându pôte deveni chiaru şi violentu: îndată însă se întorce şi se împacă cu acelu cu care se certase. Dar, pre lângă acestu viciu, îi lipseşte încă elevului meu şi o calitate foarte preţiosă pentru un om de caracteru şi de convingeri, îi lipseşte intransigenţa, dănsul schimbă repede opiniunile, lucru negreşit bunu atunci cându opiniunile sunt rele şi greşite; dar presupunem că e vorba de un om deplin formatu, cu judecată sănătoasă — căci între alte acesta urmărimu noi în scolară pentru fie-care elevu — un om în mintea căruia să nu se formeze convingeri greşite. În acestu casu lesne este de înţelesu câtă de preţiosu lucru e să fie cine-va intransigentu, să nu se schimbe după cumu îi dietează interese meschine ori ambiţiuni deşerte şi condamnabile. În relaţiunile sale cu ceilalţi conscolari e mai multu arătosu de câtă împăciitoru şi din nenorocire e camu invidiosu. Acesta patimă o citeşti nu numai din ochii lui în anumite momente, daru o manifestă chiaru prin uritul obicei de a piri. E ambiţiosu şi vanitosu, ba chiaru atât de vanitos în câtă mi s-a părutu că aru tinde a deveni un tip de parvenitu. Apropos de asta amu unu faptu de totă nostimada, o păcălălă ce 'mi-a trasu acestu băiatu, păcălălă pentru care însă nu-lu feliçitu şi pre care mă grăbescu a o desaproba a priori. Voiamu să-l cunoscū familia şi, prin mijlocirea unei visite, să capătū informaţiunile de cari credeamū că amu nevoie. Îlu întrebū daru: — Georgescule, ce este tatălu tēu? — Funcţionarū la căile ferate 'mi răspunde. — Şi unde şedeţi? — Pe calea Victoriei. După acesta, scriu părintelui sēu, rugându-lu să-mi permită a'i face o visită, hotărescū o séră cându să mă ducū — căci diua dicea, că tatălu sēu nu este acasă — şi plecū im-

preună cu elevul meu. — Pe drumul îmi spusese că în calea Victoriei nu se vede tatăl, ci un frate al său și că, dacă vreau să vorbesc chiar cu tatăl său, să merg în calea Griviței că acolo este. Acesta m-a mirat; totuși, fiindcă eu cu tatăl voiam să vorbesc, m'ami dus. Acolo, am fost primit de un bărbat, care mi s-a părut prea tânăr, ca să cred că poate avea un băiat de etatea elevului meu — o surpriză căreia nu i-am dat nici-o importanță. În fine întreb și eu după lămuririle, care credeam că-mi sunt necesare și plec, convins că am vorbit cu tatăl elevului, că — după spusa acestui tată — băiatul este așa, și așa. — Acesta era înainte de Crăciun. — După Crăciun, apucându-mă să-mi scriu caracterizarea și dându-mă 'n vorbă despre băiatul cu institutorul, acesta m'ami spus că tatăl elevului e vizit la D-lu Filipescu. — Nu, e funcționar la căile ferate și răspund eu. — Ba e vizit, mai zice institutorul, ce crezi D-ta că eu nu-mi cunosc elevii? — Cum se poate, D-le, zic eu, eu am fost și am vorbit cu tatăl său, acela n-a fost nici-o dată vizit. — Acela trebuie să fi fost fratele băiatului — replică institutorul — acela are cărți de vizită franțuzești. În fine chemăm pe elev. Ce este tatăl tău? îl întreb. — Vizit. — Unde? — la D-lu Filipescu. — Bine Georgescule, mai zic eu, de când e tatăl tău vizit, că înainte de Crăciun era funcționar la căile ferate. — Nu D-le, n'a fost funcționar, acela era fratele meu. Când l-am chemat, la început era galben, după întrebări însă se făcuse roșu ca racul. Nu știu acumă minciuna îl făcuse să se roșască, ori o rușine rău înțelesă și perversă, rușinea de a fi fost nevoit să declare în fața noastră profesiunea tatălui său! După cât se vede, înainte de Crăciun, crezuse că ar fi rușinos lucru pentru dânsul să știu eu că e băiat de vizit și gâsise de cuviință să mă păcălescă, ascunzându-mi adevărul așa de bine că, fără lămurirea institutorului aș fi rămas indus în eror.

Nu mă miră însă atâta! Asemenea fapte deplorabile întâlnim pre totă ziua în societate! Câți parveniți cărora le e rușine de originea lor, câte ființe decădute moralicește, cărora le e rușine de mâinile cele crăpate ale părinților, mâni prin care s'au ridicat unde să găsescă! — Se înțelege că această lipsă de recunoștință, către cei ce ne-au crescut, va fi combătută de noi în școala pri-

șară și celū mai bunū mijlocū pentrū acesta, este de sigurū o morală potrivită și în termenī atingătorī, făcută cu ocașia tratării tipurilor caracteristice din istoria biblică, istoria națională sau din cartea de cetire; la această acțiune a educătorului va ajuta multū și impresionabilitatea elevului.

Alt-felū, elevulū meu e omū de cuvântū și de multe-orī al crede că e forte modest, își dă însă cândū și cândū în peticū. Nu e tocmai seriosū. Este însă veselū și forte curajosū. Dărnicia încă nu-l lipseșce.

În rēsumatū dar, Georgescū Nicolae are o sumă de calități morale, în fața cărora defectele rămānū neînsemnate, mai alesū, că defectele sē potū corija prin o educație rațională. Calitățiile sale morale nu potū dar' înriuri de câtū în bine la formarea dispoziției generale a inimei, care — sē sperāmū — va culmina în caracterulū moralū.

Educățiunea Religioasă. În clasă, în orele cândū sē propune religiunea, Georgescū Nicolae ascultă cu o deosēbită evlavie și par' că câtū-'l lumea nar voi să sē mai abatā dela regulele morale, dobândite în cursulū lecției. Păcatū numai, că ușuratică sa fire ilū impededă d'a sē ține de făgăuială ce pare a-și da inimei sale. — Am încercat sa-'l vorbescū asupra frumșetilorū ce ne înfățișeză natura și am constatatū, că acestea 'lū mișcă, prin urmare are simțământū religiosū. — Emoțiunea religioasă este însă la dēnsulū, ca și impresionabilitatea sa, de scurtă durată.

Acestea sūntū în scurtū calitățiile și defectele acestui elevū veselū și vioiū, inteligent și activū, perseverantū și ambițiosū, cu o fire ușuratică dar' plăcută, unū temperamentū sanguinicū cu prea puținū flegmaticismū, în sfârșitū unū spirit aprōpe complectamente sănătosū în corp cu desăvârșire sănătos. Părăsindu-lū, nu potū de câtū să-'l dorescū și de aici 'nainte învățatorī ca acei pe cari i-a avutū în acești 3 primī ani ai sēi de școlā. Atunci numai potū fi sigur că micile defecte morale și intelektuale, ce-am constatatū la dēnsulū, vorū putea fi înlăturate și vomū avea din Nicolae Georgescū unū om desăvârșit, folositor șicși și folositorū națiunei, statului.

București, în Februarie 1893.

F. Răduțu.

CANA DE STICLĂ

— *productū artificială.* —

(Continuare.)

8. *Părțile.*

Acuma sē vedemū din ce părți stă cana de sticlă? Priviți în-
cōce. Ce parte este acēsta? Fundulū. Darā acēsta? Pāntecele
Cum am đisū, că e pāntecele? Darā acēsta ce parte este? tōrta..
Și acēsta parte? gura. Cum e gura canei de sticlă? Cum sē nu-
meșce partea acēsta? Cum am đisū, că suntū grumađil? De ce
prindemū cana de sticlă? Vīno afarā și-'mī numeșce tōte părțile
canei aceștia? Acuma nī-le spune fără a le arēta? Înca odatā.

9. *Materia.*

Priviți în cōce! Din ce e făcutū ochiulū de ferēstrā? Darā
cana acēsta din ce e făcutā? Dar sticla din cē e făcutā? Acēsta
vol nu o șciți. Fiți numai cu luare-aminte, că voiū spune eu. În
timpurile vechi — de multā — nu era sticlā, ochii de ferēstrā nu
craū de sticlā, canele de beutū erau făcute din lutū și alte celea
și nici oglinđi. La ferestrii foloseau unū feliū de hārtie subțire, saū
unū feliū de pele finā pregătītā din fōle de boū și alte animale, prin
cari străbātea puținā luminā în launtrū, ba nici nu vedeai pe stradā.

Ascultați, că voiū spune o întēmplare cumū sa inventatū
sticla.

Odatā călātorindū neșce Fenicienī pe mare. — Unū poporū din
Fenicia, — ajungāndū la unū țārmure sau scoboritū de pe nac, au
făcutū focū, ca să-și facā de māncare. Pe țārmurele nāsiposū —
pietosū, prundosū — ne aflāndū pietri mari pe ce sē-'și aședā
vasele, unulū dintre nācri — de nu șciū școlarii sē esplicā con-
ceptele: nac, nācri, — a adusū de pe nac câteva bucāți de sa-
litrū — sē esplicā — pe cari și-aū aședatū vasele la focū. Foculū
era mare, salitrulū sa topitū, sa amestecatū cu cenușa și nāsipulū
de pe țārmure. Mai tārđiū unulū dintre nācri scormonindū prin
cenușa rece a datū preste o tablā tare — solidā — străvēđaciōsā.

— cea a fostă sticla cea de întâiu pe care o-aŭ inventatŭ Fenicie-
nii. Mai târziu sau făcutŭ fabrice, în care se pregătea sticlă, însă
mai frumoasă, tot felulŭ de vase și lucruri de sticlă. În timpurile
vechi nu era așa de frumoasă și curată cumŭ o vedemŭ astăzi.
Acuma o șciŭ mai bine pregăti din următorele materii: Se face
o amestecătură din năsipŭ, bicași, cenușă, sodă, varŭ, sare, salitru
și mai multe bucăți de sticlă rupte, acestea se macină finŭ și mes-
tecându-se tôte la olaltă se punŭ intrunŭ vasŭ mare — căldare —
sub care se face focŭ până ferbŭ și se forméză o fluiditate curgă-
cioasă limpede și curată. Necurățaniile, ce se află în materiile mes-
tecate se alegŭ de asupra ca spumă, se culegŭ și se aruncă de
acolo cu lingurŭ mari. În fluiditatea curățită ômenii, cari lucréză
cu sticlă, adeva sticlarii, bagă în ea neșce țevi lungi, prin celaltŭ
capetŭ suflă și așa picătura ce sa legatŭ de capetulŭ țevei din
josŭ se înflă formândŭ o beșică — balonŭ, — bunăminte cumŭ
facŭ unii prunci unŭ cirŭ din sapunŭ suflândŭ din trânsulŭ cu paiŭ
neșce bulbucŭ sburândŭ în aerŭ până se spargŭ și disparŭ. Balô-
nelorŭ acestora apoi le daŭ forma recerută după cumŭ voescŭ se
aibă vasulŭ, celŭ facŭ. Vasele acestea la începutŭ isŭ dure — nu-
sŭ netede — dară le poleescŭ frecândule cu neșce năsipŭ finŭ,
după care se facŭ așa netede și strălucitôre precum le vedemŭ.
Astfelii se fabrică sticla astăzi. A trecutŭ multe sute de ani până
au sciutŭ forma și face sticla după placŭ.

Din ce am ôisŭ, că se pregătește sticla? Din cari materii?
Se scrie. — Corŭ cu ambe desp. — Ce facŭ apoi cu materiile a-
cestea? Unde punŭ apoi materiile măcinate? Ce facŭ cu ele? Ce
se întimplă apoi cu materiile celea mărunțite? Ce se forméza din
ele? Cu ce culegu spuma de asupra? Cum se numescŭ ômenii,
cari lucră cu sticla? — sticlarii — Ce facŭ cu balónele suflate din
acestŭ cirŭ? Ce forméză din ele? Rece e fluiditatea acea? Ce mai
facŭ cu vasele acelea, ca se fie netede și curate? Cu ce le freacă
— poleescŭ?

10 Măiestrulŭ facaloriŭ.

Sculați! Se face mișcare și se cântă ceva. Atențiune! Cine
pregătește sticla? Cumŭ se numescŭ accia ômeni, cari pregătescu
sticla? Cum se numescce loculŭ, unde se pregătește sticla? Unde

lucră dară sticlării? În fabrică lucră mai mulți oameni. Unde se află fabrică de sticlă mai aproape de noi? La Porumbacū lângă riul Olta în comit. Făgărașului. Se arată pe mapă, de nu știu. Fabricile acestea se mai numesc și sticlării, sau glăjării și se facu totu deauna în acelea locuri, unde se află materialū de ajunsū pentru pregătirea sticlei. Cine face dără sticla? Cum se mai numescū acelea locuri, unde se pregătesce stic'a? Unde se află fabrică de sticlă? Vino afară la mapă și arată. Lângă care riu? În care comitatu?

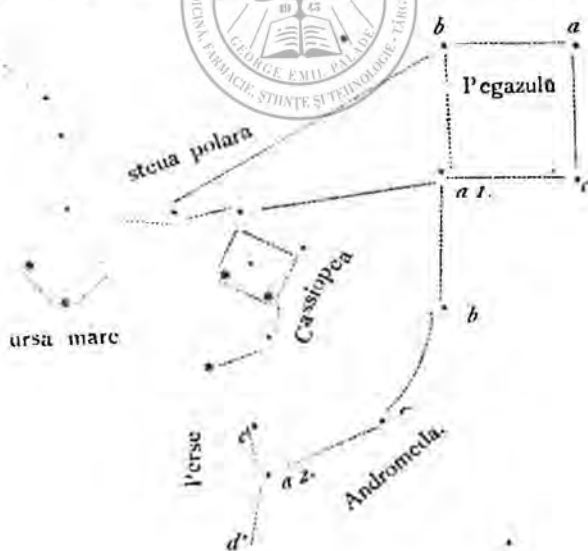
(Va urma.)

CEVA DESPRE BOLTA CERESCĂ.

(Continuare din Nr. 6, și fine)

După ce cunoșcem astfel urșa mare și mică (cu steua polară,) precum și Cassiopea să legăm prin drepte stelele *a* și *d* din

ursa mare cu steua polară (unde aceste linii drepte străbătându-se) și se le prelungim până aceste vor atinge două stele, care cu alte două din apropiere formează icôna Pegazului, către care se alipesc 3 stele luminoase în forma rudei carului mare. Aceste 3 din urmă se țin de *Andromeda*. și ne conduc la o nouă icônă așa numită *Perseu*. E de însemnat, că dintre cele 4 stele ale Pegazului: *a* i aparține și *Andromedei*. Dela steua *b* a Pegazului spre medânopse se află un petec lung de stele, ce se poate vedea și cu ochii liberi. În *Perseu* cea mai luminoasă stea este *a*. care dinpreună cu *Andromeda* formează un arc destul de perfect, care ne servește de un fir conducător pentru descoperirea altor stele.

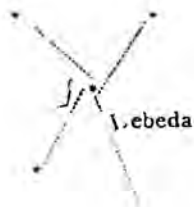
Prelungind acest arc spre *d* ajungem la *capra* (capella), și dacă pre acest arc formăm un unghi drept spre medădi

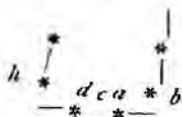
vomă da de Pleiade. Aprôpe de aici este *capul Meduzei* sau *Algol*.

Dacă arcul *Andromedei* se va lungi până din colo de *Pegaz* vomă da de *drumul lui Trăian* (scara lui Iacobu sau calea laptelui), într'acosta vomă găsi *Lebeda* (ce sëmănă cu o cruce), *Lira* în care lucește *Vega* și *Vulturul* cu doi sateliți.

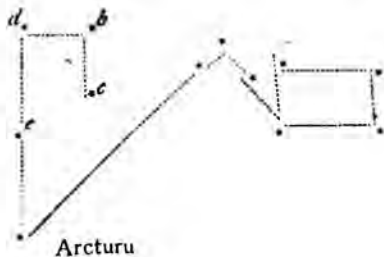
Aceștia sunt locuitorii, care stăpânesc preste o parte a regiunii polare.

Să ne întorcem la caru mare. Prolungindu-*l* ruda ajungem la *Arcturus*, care este o stea (*a*) din icôna păstorului de boi de la care spre stînga aflăm unu semi-cercu numitu *corona mică-
noptală*. (În anul 1866 în luna lui Maiu a apărut aci o stea frumoasă, care așa sa vedut 15 zile). Liniele păstorului de boi formă unu cincî unghiū, era stelele din trînsulū (afară de *Arcturus*

Corona m. noptala.

care este de clasa I) suntū tôte de clasa a 3-a. Arcturus este una dintre acele stele, care cadū mai aprôpe de pământū, depărtarea acestuia este: o treime de trilionū de mile. Colôrea-i este galbénă auriă.

Lira

Vega.

Steuă polară

Arcturus

Acestū treiunghiū ne conduce dela steua polară la Arcturus și de aici la Vega Lirei. Preste 12 mil de ani următorii noștri vorū avé sē considere Lira de steua polară.

După Flammarion. (+)

CORESPONDINȚĂ.

De ale școlei din Marinū.

În 6. a l. c. s'a ținutū în parochia gr. cat. Marinū adunarea Reun. filiale a învățătorilorū români sělăgeni din tractulū Crasnei.

Adunareī ia premersū s. liturgiă cu părăstasulū servitū pentru multū regretatulū G. Barițiū asistândū corpulū învățătorescū tractualū, școlariī și o mulțime de poporū; cântările liturgiei și ale panachiței au fostū esecutate prin chorulū învățătorimeī și alū șco-

lariloră cu multă precisiune, sub conducerea bravului docente locală d. D. Oros.

Adunarea imbinată cu examenulă școlariă s'a deschisă la 10 ore prin președintele Rds. D. A. Barbulovică vicariulă Silvaniei cu o vorbire ocașională.

Propunerile conformă programei le-au ținută docentele tēneră de bună speranță d. D. Orosă mulțamindă pre deplină adunarea și stirnindă admirățiunea poporeniloră asistenți, cară până acumă nu s'au potută bucura de progresă în școlă.

După terminarea adunarei docențiali s'a continuată examenulă, unde din tôte obiectele și cu toți școlariă fără excepțiune, de și toți începători, se audă răspunsură preste așteptare bune și precise, apoi cântări frumose bisericescă și naționale.

Spre confirmarea adevărului ecă observațiunea comisiei examinatoră indusă în protocolulă școlariă: «Sau examinată cu ocașunea luarei examenului de veră 40 școlari și școlarițe din obiectele prescrișe și-au documentată rezultată îmbucuratoriă și laudaveră».

Numai una e durere, că bieti mărineni n'au edificiu școlariă, corăspundătoră. Școlariă suntă mulți, zelulă pentru cauza învățămētului este ferbinte, dar' miseria e mare, deci se ne unimă potēri și punendă umără la umără se nu cruțămă în lipsa estremă filerulă de prisosă spriginindă pre seraculă poporă, care din potērile proprie nici odată nu va fi în stare să-și rădice una școlă, ma este periclă, că în tēmpulă presinte critică, cândă deja este sēmēnată sēmēnța cea sănētosă în poporă, prin docentele și preotulă loră zelosă, fiindă împreșurați de comune calvine, se nu li-să piērdă caracterulă școlēi, ecăci se va pierde o școlă, care în acestă giură are o chemare forțe frumosă și însemnată.

La cuvētulă de închiare ală examenului Rdis. D. vicariă-președinte dupăce încarcă cu laude pe poporulă fostă în întunerecū, în care vede a fi stirnită dorulă învățaturei filoră sēi și înbărbătindă pre învățatoriulă loră, lasă notariului ședinței se deie publicăției acēsta împregiurare rogandă și pe acēsta cale pre O. D. Romăni, ca se nu deie uitării apelulă făcută în favorulă acestei școle și publicată în diarele nōstre. În fine D. N. Liscană învățatoriulă Ciserului și totă odată comisariulă desp. sēlăgiană mulțam-

meșce Rdis. D. vicariu pentru conducerea ședinței și interesul neobosit al reu. inv. rom. sëlăgeni, ascemca și M. O. D. v. protopopu I. Moldovanu, care a binevoitu a participa la actele de adf, Ddēu le rēsplătēscă și se ajute causet sālutare.

Marinū la 6. Maiū 1893.

G. Băiaș
notariulū ședinței.

D i v e r s e .

Sub Nrulū 2863 — 3000

Sē curentēzā până la 2 Iuliū a. c. ș. n. următorele stațiuni docențiale.

I. Din Tractulū Vîșeului.

1. Stațiunā docențialā din clas'a I. a școlei *Vîșeului de josū*. cu soluțiune docențialē 300 fl., v. a. (600 corūne.) Lemne focali destule, din cari sē încăldește și sala de învățământū, cuarțirū și grădinā intravilanā de $\frac{1}{2}$ Iugerū.

II. Din Tractulū Băseșilorū.

2. Stațiuneā cantorū-docențialā *Băseșulū de josū*. cu soluțiune docențialā 300 fl., v. a. și cortelū.

3. Stațiuneā cantorū docențialā *Gărdanū*, cu soluțiune docențialā 300 fl., și cortelū.

Deci doritoril de a dobândi vre una din aceste stațiuni, aceia rogările lorū provēdijute cu atestatū de cualificațiune docențialā și din limba magiarā, și atestatū de cualificațiune cantoralā, se le sustērnā pre terminulū pusā la senatele școlare concernente, care

făcându alegerea, protocolul de alegere cu documentele alesului aici să se sustină pre lângă opiniunea protopopului concernente.

În ședința Consistoriului școlastic ținută în Gherla la 10 Maiu 1893.

Stefană Biltiū m. p.

Vic. gen. Episcopescă.

Matriculele civile. După proiectul de lege despre introducerea matriculelor civile (și subtragera matriculelor conduse până acuma de preoți), totu teritoriul țerei ar fi împărțit în 2494 de districte, în cari se vor constitui portători de matricule, fiindu înse că în țeră sunt 10.723 de comune împărțite în numărul indicat alu districtelor, urmază, că în 8229 de comune, în cari ori-și cumu au ecistat până acuma matricule conduse de preoți, — nu vor fi matricule, poporul acestor comune ca se insinueze portătorului de matricule casul de introdus în matriculă va ave se alerge din comuna sa până la locul portătorului de matricule, — de care sarcină — pre lângă alte avantagie — a fostu scutit până acuma.

Aprețierea muncii învătătoresci. Dr. Hirt, directorul preparandiei din Halberstadt într-una din conferințele sale seminariale ținută despre activitatea învătătorului, în meritul obiectului se dechiară în modul următoru:

• Cunoșceți regulele după cari, și mijlocele cu cari trebuesc pruncul crescuti, dar atata nu-l destul, teoria trebuie strapusă în pracsă, spre ce aveți lipsă de muncă febrilă, preseverantă și destulă decât voiți a asigura bunul succes. . . . Mechanismul ucigătoriu de sufletu în educațiunea tencerime nu mai are locu. Numai individualisarea basată pe observațiuni psihice întăresce și nutrește spiritul copilărescu. Acesta muncă spirituală nu-l așa ușoră precum mulți o ținū, cari cu surisul sumețiu alu batjocurei privesc în josu la măiestria dascalului. De și pre pruncul lor și-l privesc de cea mai mare fericire a vieții, totu-și în preocupățiunea lor nu sciū apreția ustenele ce dascalul o pune în formarea și desceptarea lor spirituală. Domnilor mei! nu ve lăsați a fi amăgiți de aceste neprecepte, nici abātuți dela chiamarea ce aveți, pentru că chiaru Zeu cu unele stări intelectuali se luptă în zădaru. Elementele cele întru adevărul culte ale societății deja de multu au

recunoscută ce nu se poate trage la îndoială nici explica altcum, că munca pedagogică pentru urmările sale îndepărtate merită totă interesarea și spriginul întregii societăți omenești. Și într-adevăr nu este ocupațiune mai nobilă, mai maiestășă ca aceasta. Cu voia me folosesc de frasa acesta. Fiindcă ea e o mosenire Dumnezeuască ce redică omul peste alte făpturi; spiritul, obiectul ocupațiunei pedagogului, va trăi în vecl, pe când trupul se prefăce în pulvere. A aduce în lucrare, prin lucrare împrumutată, spiritul copilului, a desceptă și a cultivă în dânsul germeni ce Creatoriul i-au sedită în el, a sterni la viață puterile lui ațiptite, a deschide lumea misterioasă a sântemintelor lui, a îndreptă voința lui pe calea moralității: e chiamare înaltă, muncă maiestășă, a carei urmări trecu dincolo de porța eternității. Docentele e cooperatorul preotului în îngrijirea sufletelor neperitoare.»

Moneta de 1 coronă. După cum se anunță în foia oficială moneta nouă de 1 coronă în 10 l. c. s'a pusă la casetele de stat în strădare. Începând din ziua acesta monetele de argint de câte 1 coronă în sensul legilor se primesc în valoarea nominală, era în valoarea austriacă în preț de 50 cr. nimene nu este dator să-și primi plata în argint, decât acea trece peste suma de 25 fl. sau 50 corone afară de casetele statului.

Cholera încă nici acuma n'a ieșit din Europa, de presinte secerișul funebrelă și-l severseșce prin părțile ostice ale Rusiei. E interesantă dechiarațiunea profesorului Virchow, ce o-a făcut în adunarea medicilor din Berlin. După cum dînsul dice nu este probabil ca cholera să apară și în anul acesta în Europa.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui I. C. în M. Tractatul practic din geometria sfinclă dezvoltarea în mulți locuri e foarte grea -- nu-l putem întrebuința.

D-lui G. V. în N. Temă frumoasă, stilă curioasă, numai ideile de n'ară îi sunt tare împrăsciate.